

Punjab Government Gazette

EXTRAORDINARY

Published by Authority

CHANDIGARH, THURSDAY, JUNE 12, 2025

(JYAISTHA 22, 1947 SAKA)

ਵਿਧਾਨਕ ਅਨੁਪੂਰਕ

ਭਾਗ I	ਮਜ਼ਮੂਨ ਐਕਟ	ਪੰਨੇ
1.	ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2014 (2015 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 1)	... 33-36
2.	ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਐਕਟ, 2005 (2005 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 22)	... 37-42
3.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1978 (1978 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 16)	... 43-44
4.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2004 (2004 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5)	... 45-56
5.	ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਪੁ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਐਕਟ, 2023 (2023 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5)	... 57-59

(lviii) PUNJAB GOVT. GAZ.(EXTRA), JUNE 12, 2025
(JYST 22, 1947 SAKA)

6. ਪੰਜਾਬ ਪਿੰਡ ਉਪਕਰ (ਕੁਰੀ ਕਮੀਣੀ) ਦਾ ਅੰਤ
ਕਰਨ ਐਕਟ, 1950
(1950 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 6) ... 60-61

ਭਾਗ II ਆਰਡੀਨੈਂਸ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕਾਰੀ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਭਾਗ IV ਦਰੁਸਤੀ ਪਰਚੀਆਂ, ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ
ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਪੰਨੇ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਭਾਗ-I

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2025

ਨੰ. 1/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2014 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 10th June, 2025

No. 1/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab Development Fund Act, 2014 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2014

(2015 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ.1)

ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਧਾਰਵਾਨ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਜਾਂ ਅਨੁਸੰਗਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਪੈਂਹਠਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2014 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ
(2) ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਅਤੇ ਅਰੰਭ।
ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲੋੜੇ,- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।
(ੳ) “ਬੋਰਡ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਬੋਰਡ;

- (ਅ) “ਵਿਭਾਗ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ;
 (ੲ) “ਫੰਡ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ;
 (ਸ) “ਮੁਕੱਰਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ;
 (ਹ) “ਵਿਨਿਯਮ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਵਿਨਿਯਮ;
 (ਕ) “ਧਾਰਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ; ਅਤੇ
 (ਖ) “ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ।

ਬੋਰਡ ਦੀ
ਸਥਾਪਨਾ ।

3. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਬਣਤਰ ਨਾਲ ਬੋਰਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗੀ : -

- (ੳ) ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਮੰਤਰੀ : ਚੇਅਰਪਰਸਨ
 (ਅ) ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੱਤਰ, ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ : ਮੈਂਬਰ
 (ੲ) ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ : ਮੈਂਬਰ
 (ਸ) ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਕਰ) : ਮੈਂਬਰ
 (ਹ) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ : ਮੈਂਬਰ
 (ਕ) ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ : ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ
 ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੋਰਡ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਕੋ-ਆਪਟ ਕਰੇਗਾ ।

(2) ਬੋਰਡ ਇੱਕ ਨਿਗਮ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਉਕਤ ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਦੀਵੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਮੁਹਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਕੋਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ।

(3) ਬੋਰਡ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਝੇ ।

ਚੇਅਰਪਰਸਨ
ਦੀਆਂ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

4. ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਕੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਣ ਵਿਚ ਆਮ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰੇਗਾ।

ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ
ਦਾ ਗਠਨ ।

5. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਫੰਡ ਗਠਤ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਫੰਡ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਇਮ, ਅਮਲ ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

6. ਫੰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :-

ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ
ਦੇ ਉਦੇਸ਼।

- (ੳ) ਪਾਏਦਾਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਧਨ-ਧਾਮ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਲਈ;
- (ਅ) ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਲ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਰ ਐਕਟ, 2005 ਵਿੱਚ ਯਥਾ- ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ;
- (ੲ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ
- (ਸ) ਨਸ਼ਾ-ਛੁਡਾਊ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ।

7. ਫੰਡ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਤ, ਸਾਲ 2014-15 ਦੀ ਆਬਕਾਰੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਲਈ
ਮਾਲੀਆ ਧਾਰਾਵਾਂ।

8. (1) ਬੋਰਡ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕੁਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਣ।

ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿਨਿਯਮ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਨਿਯਮ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਉਲਿਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

9. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ
ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਣ ਜਿਹੜੇ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋਣ।

(3) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਨਿਯਮ ਉਸਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਉਸ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਮਗਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਦਨ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪ ਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ

ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਐਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਕਠਨਾਈਆਂ ਦੂਰ
ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

10. (1) ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਣ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ:

ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਗੁਜ਼ਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਹੁਕਮ ਉਸਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ
ਕੀਤੀ ਗਈ
ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ
ਹਿਫਾਜ਼ਤ।

11. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-I

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2025

ਨੰ. 2/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਐਕਟ, 2005 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 10th June, 2025

No. 2/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab District Planning Committees Act, 2005 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਐਕਟ, 2005

(2005 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 22)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸੰਗਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਛਪੜਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ।

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਐਕਟ, 2005 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਰੰਭ।
- (2) ਇਹ ਐਕਟ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ। 2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲੋੜੇ—
- (ੳ) “ਚੇਅਰਪਰਸਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਚੁਣੀ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ;
 - (ਅ) “ਕਮੇਟੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ;
 - (ੲ) “ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਲੀਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ;
 - (ਸ) “ਮੈਂਬਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;
 - (ਹ) “ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ” ਦਾ ਉਹੀ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ੇਦ 243-ਟ ਦੇ ਖੰਡ (ਹ) ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
 - (ਕ) “ਪੰਚਾਇਤ” ਦਾ ਉਹੀ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ੇਦ 243-ਟ ਦੇ ਖੰਡ (ਕ) ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
 - (ਖ) “ਜਨ-ਸੰਖਿਆ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਜੋ ਆਖਰੀ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਜਨ-ਗਣਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਸਕਰਤ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;
 - (ਗ) “ਮੁਕੱਰਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ;
 - (ਘ) “ਧਾਰਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ;
 - (ਙ) “ਰਾਜ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ; ਅਤੇ
 - (ਚ) “ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ।
- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ। 3. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਗਠਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-
- (ੳ) ਦਸ ਲੱਖ ਤੋਂ ਨਾ ਵੱਧ ਦੀ ਪੰਦਰਾਂ ਮੈਂਬਰ
ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਰੱਖਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ;
 - (ਅ) ਦਸ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ਵੀਹ ਚੌਵੀ ਮੈਂਬਰ
ਲੱਖ ਤੋਂ ਨਾ ਵੱਧ ਦੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ
ਰੱਖਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ; ਅਤੇ

- (ੲ) ਵੀਹ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਚਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਰੱਖਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ।
- (3) ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰਾਹੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- (4) ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।
- (5) ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਚਾਰ ਪੰਜਾਈ ਤੋਂ ਨਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- (6) ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਜਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
- (7) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਸਕੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- (8) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਵਿਕਾਸ) ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- (9) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਵਧੀਕ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਅੰਕੜਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।
4. (1) ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਸਮਵਿਸਤਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।
- (2) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸਮੇਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁੜ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਪਾਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- (3) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸਮੇਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਸਕੇਗਾ।
5. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਕਮੇਟੀ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਏਗੀ:-
- (ੲ) ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਆਮ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ

ਕਮੇਟੀ ਦੇ
ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ
ਮਿਆਦ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ
ਕਾਜਕਾਰ।

ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਕਰਨੀ, ਆਧਾਰਕ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪਰਿਰੱਖਣ ਦਾ ਏਕੀਕਰਣ ਵਿਕਾਸ, ਸਬੰਧਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਭਾਵੇਂ ਵਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ;

- (ਅ) ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਉਪਲੱਬਧ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਤ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ;
- (ੲ) ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪਰਿਪਾਲਣ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ;
- (ਸ) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਉਨਤੀ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ;
- (ਹ) ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ;
- (ਕ) ਲੋਕਾਂ, ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ
- (ਖ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਸਬੰਧੀ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਧੀਕ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਣ।

(2) ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿੱਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(3) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਭੇਜੇਗਾ।

6. ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜਿਸ ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗਠਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ।

7. (1) ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਣ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੇ ਜਾਬਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏਗੀ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ।
- (2) ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ।
- (3) ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਦਰ ਮੁਕਾਮ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।
8. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕੇਗੀ, ਜੇ- ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸਮੇਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ।
- (ੳ) ਉਹ ਦੀਵਾਲੀਆ ਨਿਆਂ-ਨਿਰਣਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਦਾਚਾਰਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲਾ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ੲ) ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ਸ) ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਿੱਤ ਅਰਜਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਉਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਕਾਜਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਵਾਭਨਾ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ਹ) ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਉਸਦਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੈ।
- (2) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
9. ਜੇ ਕੋਈ ਆਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਭਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਭਰਨਾ।
10. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਸਬ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।
11. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ। ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।
- (2) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਨਿਯਮ, ਉਸਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਦਨ ਅੱਗੇ ਜਦ ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ, ਇਸ ਇਜਲਾਸ ਦੇ,

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਐਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਕਠਨਾਈਆਂ
ਦੂਰ ਕਰਨ
ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

12. (1) ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੁਦੱਤ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਹਰੇਕ ਹੁਕਮ ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-I

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2025

ਨੰ. 3/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1978 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 10th June, 2025

No. 3/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab State Legislature (Protection of Publication) Act, 1978 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1978

(1978 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 16)

ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਉਨੱਤੀਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ) ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ। ਐਕਟ, 1978 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਤੇ ਹੈ।

2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ “ਅਖਬਾਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਛਪਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਦਤੀ ਕੰਮ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਖਬਰ ਜਾਂ ਲੋਕ ਖਬਰ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ
ਮੰਡਲ ਦੀਆਂ
ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ।

3. (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਤ ਦੇ ਸਿਵਾਏ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰਵਾਨ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਵੈਖ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਅਰਥਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਕਟ ਰਾਜ
ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ
ਦੀਆਂ
ਵਾਇਰਲੈਂਸ
ਤਾਰ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਸਾਰਣ
ਕੀਤੀਆਂ
ਕਾਰਵਾਈਆਂ
ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ
ਹੋਵੇਗਾ।

4. ਇਹ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਵਾਇਰਲੈਂਸ ਤਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਗ-I

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2025

ਨੰ. 4/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2004 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 10th June, 2025

No. 4/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab State Commission for Scheduled Castes Act, 2004 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2004

(2004 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 5)

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਬਚਾਉ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸੰਗਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਉਪਚਾਰ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਪਚਵੀਜਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2004 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਰੰਭ।
- (2) ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰਵੇਂ ਨਾ ਲੋੜੇ, - ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।
 - (ਓ) “ਚੇਅਰਪਰਸਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ;

- (ਅ) “ਕਮਿਸ਼ਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ;
- (ੲ) “ਸਰਕਾਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ;
- (ਸ) “ਮੈਂਬਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ-ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;
- (ਹ) “ਮੁਕੱਰਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ;
- (ਕ) “ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅੰਦਰ ਗਰੁੱਪ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਹੋਣਾ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ
- (ਖ) “ਧਾਰਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ।
- ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ। 3. (1) ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ “ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ” ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਏਗੀ।
- (2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੇਗਾ,—
- (ੳ) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਕੱਢ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਰਤ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਹੋਵੇਗਾ;
- (ਅ) ਪੰਜ ਤੋਂ ਨਾ ਵੱਧ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ, ਜੋ ਯੋਗਤਾ, ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਹੈਸੀਅਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਉਥਾਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ:
- ਬਸ਼ਰਤ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਇਸਤਰੀ ਹੋਵੇਗੀ;
- (ੲ) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ, ਪੰਜਾਬ, ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ;
- (ਸ) ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ;

- (ਹ) ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਭਲਾਈ, ਪੰਜਾਬ, ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ
- (ਕ) ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ-ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਰਤ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4. (1) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ:

ਪਰੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਪੈਂਹਠ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਖ਼ਾਲੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਆਪਣੇ ਦਸਖ਼ਤੀ ਲੇਖ ਦੁਆਰਾ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਸਕੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਸਰਕਾਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕੇਗੀ, ਜੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ-

- (ੳ) ਅਮੁੱਕਤ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੈਦ ਦਾ ਦੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਦਾਚਾਰਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲਾ ਹੈ;
- (ੲ) ਵਿਗੜ-ਚਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ;
- (ਸ) ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (ਹ) ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
- (ਕ) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ

ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ।

(JYST 22, 1947 SAKA)

ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਖੰਡ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਭਰੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਿਸ ਦੀ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਅਸਾਮੀ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ, ਜਿੰਨੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਹ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਨਾ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਜੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਭਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ
ਅਫ਼ਸਰ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਕਰਮਚਾਰੀ।

5. (1) ਸਰਕਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ, ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏਗੀ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ
ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ
ਗਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਅਦਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਣਾ।

6. ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖਰਚੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

7. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ, ਜਾਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬੇਕਾਇਦਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣ-ਦੋਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਖ਼ਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ।

8. (1) ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵੀ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣ, ਗਠਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ, ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਭੱਤੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਸੱਦ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਦੇ ਜਾਂ ਸਹਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

9. (1) ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨਿਰਣਾ ਕਰੇ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦਾ ਵਿਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਵਿਨਿਯਮਤ ਕਰੇਗਾ।

(3) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਭ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਮੈਂਬਰ-ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ-ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕਮਿਸ਼ਨ
ਦੀਆਂ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ
ਅਤੇ
ਕਾਜਕਾਰ।

10. (1) ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸਭ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਦਾਵੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:-

- (ੳ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੂ ਤੇ ਪਰਖ ਕਰਨਾ;
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ;
- (ੲ) ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਲੈਣਾ;
- (ਸ) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਨਕਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ;
- (ਹ) ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ
- (ਕ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਾਜਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਭਾਏਗਾ,

ਅਰਥਾਤ:-

- (ੳ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਬੰਧਤ ਬਚਾਉ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਚਾਉ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਮੁੱਲਅੰਕਣ ਕਰਨਾ;
- (ਅ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਯੋਜਨਬੰਦੀ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ-ਅੰਕਣ ਕਰਨਾ;
- (ੲ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ, ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਚਾਉ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪਰਿਪਾਲਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਵੀ ਉਪਾਅ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ;
- (ਸ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ, ਭਲਾਈ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣੇ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ;

(JYST 22, 1947 SAKA)

-
- (ਹ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਮਾਨ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ;
- (ਕ) ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਲੈਣਾ;
- (ਖ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਿਪਾਲਣ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰੰਭ ਕਰਨਾ;
- (ਗ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਰਨ ਬਾਬਤ ਸਵੈ-ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਪਚਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਰੰਭ ਕਰਨਾ;
- (ਘ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਬ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨਾ;
- (ਙ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ;
- (ਚ) ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਨਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਨੂੰ ਸਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਲੰਬਤ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹੱਕੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ;
- (ਛ) ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਚਾਉ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਲਾਨਾ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ;

- (ਜ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਘ ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਬਚਾਉ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪਰਿਪਾਲਣ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ;
- (ਝ) ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ, ਘਾਟ, ਜਾਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਚਾਰਕ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ; ਅਤੇ
- (ਵ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਬਚਾਉ ਅਤੇ ਹੈਸੀਅਤ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਜਿਹੜੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਲਈ ਉਪਾਅ ਸੁਝਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ।

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ
ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ
ਕਰਨਾ।

11. ਸਰਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇਗੀ।

ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ
ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ
ਕੁੱਝ ਕੁ ਅਫ਼ਸਰਾਂ
ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼
ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ
ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ।

12. (1) ਕਮਿਸ਼ਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ,-

- (ੳ) ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਏਜੰਸੀ; ਜਾਂ
- (ਅ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ।

(2) ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਕੋਈ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਤਾਬੇ,-

- (ੳ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਵਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰ ਸਕੇਗੀ;
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜ ਸਕੇਗੀ; ਅਤੇ

(ੲ) ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲੋਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਕਲ ਮੰਗ ਸਕੇਗੀ।

(3) ਅਜਿਹਾ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ, ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਅੰਦਰ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ “ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ” ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ।

(4) ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਥਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਦਰੁੱਸਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ, ਆਪਣੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਨੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ) ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਉਹ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ।

13. ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਖੰਡ (ਅ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ, ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਿਵਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤਾਬੇ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਨਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਇਹ ਤਦ ਜਦ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ—

(ੳ) ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜਿਆ ਜਾਵੇ; ਜਾਂ

(ਅ) ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੈ।

14. ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ।

15. (1) ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵੈ-ਇਛੱਤ ਸੰਗਠਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਮੁਨਾਸਬ ਵਿਚਾਰੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ।

ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਉ।

ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(3) ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਰੱਖੇਗਾ।

(4) ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(5) ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

(6) ਜੇ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(7) ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਅੰਤਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ
ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ।

16. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿੱਤ ਯੋਗ ਨਿਮਿੱਤਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਧਨ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਖਰਚ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਲੇਖੇ ਅਤੇ
ਆਡਿਟ।

17. (1) ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਚਿਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਸੰਗਤ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਲਾਨਾ ਵਿਵਰਣ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਪਿੱਛੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਤੌਰ ਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

18. ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰਵਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਰਣਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

ਸਲਾਨਾ
ਰਿਪੋਰਟ।

19. ਸਰਕਾਰ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਯਾਦ-ਪੱਤਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾ-ਮੰਨਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰਖਵਾਏਗੀ।

ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ
ਅਤੇ ਆਡਿਟ
ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਰਾਜ
ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ
ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ
ਜਾਣਾ।

20. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਮੈਂਬਰ, ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ
ਚੇਅਰਪਰਸਨ,
ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ
ਅਮਲੇ ਦਾ ਲੋਕ
ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ।

21. ਜੇ ਕੋਈ, ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਕਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਨਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 174, 175, 176, 177, 178, 179 ਜਾਂ 180, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦੰਡ।

22. ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਿਵਾਏ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਅਖ਼ਤਿਆਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਹੀ ਸਮਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰ ਲਵੇਗੀ।

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ
ਸਮਾਇਤ
ਅਧਿਕਾਰ।

23. (1) ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

ਨਿਯਮ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਹਰੇਕ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਦਨ ਅੱਗੇ ਜਦ ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਇਜਲਾਸ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਇਸ ਇਜਲਾਸ ਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜਿਹੀ

ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਐਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਲੋਪ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਕਠਨਾਈਆਂ
ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ।

24. ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ, ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਰੂਪਭੇਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ:

ਬਸ਼ਰਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਗੁਜ਼ਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਨਸੂਖ ਅਤੇ
ਬਚਾਉ।

25. (1) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2004 (2004 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ: 3) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨਸੂਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਮਨਸੂਖੀ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤੱਤਸਥਾਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-I

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2025

ਨੰ. 5/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਧੂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਐਕਟ, 2023 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 10th June, 2025

No. 5/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Salaries and Allowances of Chief Whip in Punjab Legislative Assembly Act, 2023 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਧੂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਐਕਟ, 2023

(2023 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 5)

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਧੂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਚੁੱਤਰਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਧੂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਐਕਟ, 2023 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਰੰਭ।
(2) ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ,- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।
(ੳ) “ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ;
(ਅ) “ਮੁੱਖ ਵਿਧੂ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਹ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੱਤ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ

ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ; ਅਤੇ

(ੲ) “ਸਪੀਕਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਪੀਕਰ।

ਤਨਖਾਹ, ਖਰਚ
ਨਿਯਮਕ ਅਤੇ
ਇਵਜ਼ੀ ਭੱਤੇ।

3. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ, ਖਰਚ ਨਿਯਮਕ ਅਤੇ ਇਵਜ਼ੀ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹਨ।

ਰਾਜ ਸਦਰ-ਮੁਕਾਮ
ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ
ਮੁਕਤ ਸਰਕਾਰੀ
ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਮਕਾਨ
ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ।

4. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਦਰ-ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਮੁਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (2ੲ), (2ਅ) ਅਤੇ (2ੲ) ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰ।

5. (1) ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹੈ।

(2) ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਤਵ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਗੱਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3ੲ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਨੂੰ
ਸਫ਼ਰੀ ਅਤੇ
ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੱਤਾ।

6. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਅਧੀਨ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰੀ ਭੱਤੇ ਨਿਯਮ, 1953 ਅਨੁਸਾਰ ਸਫ਼ਰੀ ਭੱਤੇ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੱਤੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਨੂੰ
ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੇ
ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ।

7. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਹੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ (ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ) ਐਕਟ, 1965 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹਨ।

ਸਫ਼ਰ ਰਿਆਇਤ।

8. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਸਫ਼ਰ ਰਿਆਇਤ ਲਈ ਉਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2-ਅਅ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹਨ।

9. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਚੋਣ ਖੇਤਰ, ਸਕੱਤਰੇਤ ਅਤੇ ਡਾਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰੀ ਭੱਤੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2-ਅਅਅ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹਨ। ਚੋਣ ਖੇਤਰ, ਸਕੱਤਰੇਤ ਅਤੇ ਡਾਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਭੱਤੇ।
10. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਭੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿੱਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਭੱਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਭੱਤੇ ਨਹੀਂ ਕਢਵਾਏਗਾ।
11. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਉਹੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸਹੂਲਤ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਯੋਗ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ।
12. ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਕੋਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ।
ਵੀ,-
- (ੳ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
- (ਅ) ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖ਼ਤਿਆਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
13. ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਬਣਿਆ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣੇਈ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਬਣ ਗਿਆ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਰੀਕ ਸੰਬੰਧੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁੱਖ ਵਿਧਿ ਬਣ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਭਾਗ-I**ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ**

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 10 ਜੂਨ, 2025

ਨੰ. 6/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਪਿੰਡ ਉਪਕਰ (ਕੁਰੀ ਕਮੀਨੀ) ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਐਕਟ, 1950 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 10th June, 2025

No. 6/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab Abolition of Village Cess (Kuri Kamini) Act, 1950 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਪਿੰਡ ਉਪਕਰ (ਕੁਰੀ ਕਮੀਨੀ) ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਐਕਟ, 1950

(1950 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 6)

[ਮਹਾਂਮਹਿਮ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ (ਅਸਾਧਾਰਨ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ।]

1	2	3	4
ਸਾਲ	ਨੰ.	ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ	ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਸੂਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ।
1950	6	ਪੰਜਾਬ ਪਿੰਡ ਉਪਕਰ (ਕੁਰੀ ਕਮੀਨੀ) ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਐਕਟ, 1950	1953 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 23 ਦੁਆਰਾ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਹੋਇਆ ।

ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ :-

1. (i) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪਿੰਡ ਉਪਕਰ (ਕੁਰੀ ਕਮੀਣੀ) ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਐਕਟ, 1950 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ । ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ।
- (ii) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਤੇ ਹੈ ।
2. ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ, 1887 ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਰਥਾਵਾਂ ਕੋਈ ਕਰਾਰ, ਕੋਈ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਪ੍ਰਥਾ ਕੁਰੀ ਕਮੀਣੀ ਜਾਂ ਖੁਡੀ ਕਮੀਣੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਉਪਕਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਰੁਪਾਂਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ “ਉਕਤ ਉਪਕਰ” ਵਜੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦਾ ਲਾਉਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਨਾ ਲਾਉਣਯੋਗ ਉਪਕਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ । XVII of 1887
3. ਪੰਜਾਬ ਮੁਜ਼ਾਰਾਗੀਰੀ ਐਕਟ, 1887 ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤੱਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਉਕਤ ਉਪਕਰ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਕਤ ਉਪਕਰ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ । ਉਪਕਰ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਤੇ ਰੋਕ । XVI of 1887
4. ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤ ਕੀਤੇ ਪਿੰਡ ਉਪਕਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਜੋ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਕੁਤਾਹੀ ਵਿੱਚ ਸਾਦਾ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ । ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਡੰਨ ।